

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.
Mindent a kiadóhivatalban vagy utalványon minden postahivatalnál eszközölhető.
SZERKESZTŐSÉG:
Budapest,
VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG-ra
Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.
Mindent a kiadóhivatalban vagy utalványon minden postahivatalnál eszközölhető.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.	Felelős szerkesztő és tulajdonos: DARÓCZI VILMOS.	Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.
---	---	---

TARTALOM: Egy kis beszámoló. *Daróczy Vilmostól.* — A dohánymonopolium behozatala Ausztriában és Magyarországon. (Folytatás.) *Dr. Takáts Sándor* értekezéséből. — A dohány töltögetése. *Daróczy Vilmostól.* — A dohány kapálása és ápolása. *Hoffmann Jenőtől.* — Dohánygyáraink és a legújabb dohánygyártmányok. *Daróczy Vilmostól.* — Dohánytermelésünk minőségének javulása. (Folytatás.) — A műtrágyákról általában. — A dohányos kertészek viszonyainak rendezése. *Daróczy Vilmostól.* — Levelezés: Mikeről — ifj. *Frank Jánostól.* — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Egy kis beszámoló.

Sokkal régebben és sokkal jobban ismeri már a dohánytermelő közönség a „Magyar Dohányujság”-ot, mint hogy minden félév kezdetén újabb programot s újabb ígéretek várna tőlünk.

S midőn most a harminczadik fél-évet megkezdjük, lapunk másfél évtizedes multjára visszatekintve, nyugodt öntudattal és teljes önérzettel konstatálhatjuk azt, a miről lapunknak immár tizenöt évfolyama tanuskodik s aminek a közelismerés már oly gyakran és oly kitüntető módon kifejezést adott, hogy a „Magyar Dohányujság” híven és sikeresen töltébe hivatását s a hazai dohányügy szolgáltatásban soha nem lankadó buzgalommal, folyvást növekvő lelkesedéssel lobogtatta mindig a haladás

zászlaját, a mely alatt a jók legjobbjai, a dohányügy legelső kitünőségei egyesültek, ama nemes célra való törekvésben, hogy a magyar dohánytermelést és dohányipart, a hosszas tespedésből kiragadva, a visszamaradás kátyujából kiszökentve, helyes utra tereljék s nagyra hivatott jövőjét biztos alapokra fektessék.

A magyar dohánykultúra történetében nagy jelentőségű időszakot képez az a 15 év, amelynek küzdelmeit, törekvéseit, becses tapasztalait és nem kicsinyelhető eredményeit a „Magyar Dohányujság” XV. évfolyama egybegyűjtve őrzi. Bátran nevezhetjük ezt a másfél évtizedet a magyar dohánytermelés ujjásztüléti korszakának, — mert az tagadhatatlan, hogy a hazai dohányügy javára éppen ezen idő alatt igen sok üdvös reform jött létre és minden tekintetben igen jelentékeny előadás éretett el.

S ne lepjen az meg senkit és ne okozzon visszatetszést, amidőn nyíltan kijelentem, hogy boldognak érzem magamat abban a biztos tudatban, hogy a magyar dohánytermelés fellendülésében — a Magyar Dohányujság működése által — nekem is volt némi részem. s a haladás

mai fokának eléréséhez — csekély tehetségemtől kitelhetőleg — én is hozzájárultam.

Nem a hivalkodó öndicsékvés mondatja ezt velem, hanem — miként a vándor, aki rögös útjának nehezebb felét megtéve, visszatekint, hogy a tovább haladásra új erőt merítsen: úgy én is — örömmel és meglepéssel nézek vissza eddigi működésemmre, mert elmondhatom, hogy az a parányi mag, amelyet 15 évvel ezelőtt, a „Magyar Dohányujság” megalapításával elvettem, fogékony talajra lelt s a közjónak gyümölcsözik; — fáradozásom tehát nem volt meddő, s szerény munkálkodásomnak megvan a haszna és eredménye, foglalkozásomnak van célja és hivatása.

Ez a tudat lelkesít s ez ad erőt és kitartó buzgalmat, hogy megkezdett utamon tovább haladjak s gyöngye erőmhöz képest hasznára lenni igyekezzek a magyar dohányügynek, amelyre életemet szenteltem, s amelynek érdekeit lapom által előmozdítani és híven szolgálni: lesz mindenkör egyedüli törekvésem.

A „Magyar Dohányujság” 15 éves multja elég erkölcsi biztosítékul szolgál arra nézve, hogy a jövőben is

„MARTELLIN” a legjobb dohány-műtrágya „MARTELLIN”.

Németországban és Németalföld gyarmataiban valóságos forradalmat idézett elő **Hammerschlag J.** strassburgi dohánygyári igazgató találmánya: az úgynevezett „MARTELLIN”, mely mint kovanavas-káli összetétel, minden mellékhatás nélkül, a dohány érettségére és nemes jellegére a legjobb hatással van, s az éghetőséget 40 százalékkal javítja, — tehát a dohányanyag jó minőségének és értékének emelésére minden eddigi ismert trágyaszernél hatásosabb.

Thomas-salak kizárólagos eladás Magyarországon. — Valódi stájer tégelyaczel kaszák.

Minden megkeresésre részletes felvilágosítással szolgál: **KALMÁR VILMOS**, a Martellingyárak magyarországi vezérképviselője.

==== Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. szám. ====

az lesz, ami a multban volt: a leg-hivebb barátja, szószólója, tanácsadója és az előhaladásban mindig megbízható vezérlője a dohánytermelőeknek.

Teljes bizodalommal fordulok tehát az én kedves nagy családomhoz: a dohánytermelő közönséghez, hogy engemet, illetve lapomat, nagybecsű erkölcsi és anyagi támogatással szerencsésítsenek. — S felkérem különösen lapunk tisztelt előfizetőit, hogy saját körükben, barátaik, jóismerőseik, szomszédaik között ismeressék és ajánlják a Dohányujságot és igyekezzenek a lapnak minél több új híveket szerezni, hogy így a fokozottabbmérvű pártolás által képes legyen a lap hivatásának minél inkább megfelelni s a termelők és előfizetőink érdekeit minden tekintetben kielégíteni.

Mi a jövőben sem riadunk vissza semmi nehézségtől, nem sajnálunk semmi fáradságot és áldozatot, s egész lélekkel buzgólkodva az ügy érdekében, nem kérünk viszonzásul egyebet, mint *méltányló jóakaratot*.

S hisszük és reméljük, hogy ezt, az érdekeltek — saját jól felfogott érdektükben is — nem fogják tőlünk megtagadni.

Budapest, 1898. június 30

Daróczi Vilmos.

a „Magyar Dohányujság”
szerkesztője és kiadótulajdonosa.

A dohánymonopólium behozatala Ausztriában és Magyarországon.

— Dr. Takáts Sándor értekezéséből. —

(Folytatás.)

Az 1722—23-iki országgyűlésen végre szóba került a magyar ipar és kereskedelem teljes pangása, s a földmivelés nyomorúságos állapota. E bajok orvoslására elfogadható kész javaslat nem lévén, az alkotott törvények (115—122. t.-cz.) csak általánoságban szólnak a teendőkről. A további részletesebb tervek kidolgozására országos bizottságot küldtek ki, amely azután munkálatait a legközelebbi országgyűlés elé volt terjesztendő.

A sok fontos tárgy között a dohánytermelés és kereskedés kérdéséről megfeledeztek. Pedig a dohány napról-napra keresettebb lón, s az örökös tartományok, meg Lengyelország mindinkább Magyarországra vetettek magukat szükségleteik fedezésében.¹⁾ Mivel azonban semmi sem történt a magyar do-

hánykereskedelem önállóságának biztosítása érdekében, a kormányzások nem akarván a kínálkozó hasznot magánosok kezében hagyni, újra az appalido meghonosítása körül kezdtek fáradozni.

Ezzel a helytartótanács vette kezébe az ügyet. Hogy az appalidót behozhassa és állandósíthassa, hajlandó volt az 1724. évi katonai adó fejében, készpénz gyanánt portankint 3 mázsa dohányt elfogadni. Az ebből származott hasznot, tervezet szerint, a pozsonyi zsidóknak adták volna át, akik azt régi ezüst beszerzésére fordították volna s az így nyert e-füőt ő felsege bécsi pénzverő intézetbe kellett volna beszovaltatniok, hogy ott magyar pénzt verjenek belőle. Az új pénz aztán törvényes kamatlab mellett, mint előleg, az 1725. évben megkezdendő dohány-appalidóra fordítottatott volna.²⁾

Ehhez képest a dohány beszerzését már az 1824. év négy utolsó hónapjában meg akarták kezdeni. Maga az appalido azonban csak az 1725. év első napján kezdődött volna. Úgy látszik, ezzel a tervvel van összefüggésben a szepesi kamarához küldött ama rendelet, melyben az 1725. évben külföldre szállított leveles dohány mennyiségének kimutatása bekérlett.³⁾

Megkezdődött-e tényleg ez az appalido, vagy csak tervezet maradt-e, nem tudjuk. Az egész tervről mindössze csak két szűkszavú okirat maradt ránk, melyek távolról sem elegendők a kérdés megvilágítására.

Annyi bizonyos, hogy ha meg is kísérlettek az appalido behozatalát, rövid idő alatt újra felhagytak vele. Világosan mutatják ezt III. Károly intézkedései. Az örökös tartományokban a dohánykereskedelem az 1723. diki patens értelmében állami intézménnyé lön. Mivel azonban ez az új rendszer csak 300 ezer forint jövedelmet tudott felmutatni, 1726. ban ismét visszatértek a bérletrendszerhez. Ennek segítségével a jövedelem évről-évre oly rohamosan növekedett, hogy 1736. ban a bérletösszeg már 615 ezer ft-ra rugott.⁴⁾ S míg Ausztria évenként nagyobb és nagyobb jövedelemre tett szert, addig a termelő Magyarországon a dohányból alig látott valami hasznot. — A magyar dohány ugyanis teljesen ki volt szolgáltatva az örökös tartományok dohányberlőinek, s így ezek és az ő revükön az osztrák kincstár söpörte be a belőle eredő nyereséget.

A dohánybevittelt az örökös tartományokba már az 1723-iki patens is eltiltotta, az 1725. márcz. 1., az 1729. szept. 19-iki és az 1733. decz. 1. patensek pedig a bevittelle vonatkozólag még szigorubb intéz-

¹⁾ Károlyi levéltár, ladula T. „Pro onanium circumstantiarum accuratior experientia consequenda et ut stabilior fundamendo tabacae Abaldo cum initio anni subsequentis 1725. inchoato regno Hungariae introducere quiet” című javaslat, melyet 1724. jul. 2-án osztottak ki Meskó Ádám bárónak elintézés végett.

²⁾ Szepesi kamarai levél. Orsz. levélt. A be-küldött kimutatás szerint 1725. ben a következő harminczadhiatalokon keresztül: Jászáról 32¹/₂, Eperjesről 64, Késmárkról 526, Lublóról 41, Palocsából 7, Bártfáról 66¹/₂, Sztrópkáról 14¹/₂, Homonnáról 39¹/₂, Ungvárról 12, Munkácsról 111¹/₂, Nagyszőllyéről 157¹/₂, Szathmárról 3, Tokajból 5¹/₂, Debreczenből 2¹/₂, Margittáról 17¹/₂, Váradról 3¹/₂ mázsa dohányt szállítottak Lengyelországba és Szilváziába.

³⁾ Közös minisztérium levéltára. A patensek, szerződések stb. itt mind megvannak.

kedéseket léptettek életbe. Magyar termelő, vagy magyar kereskedő tehát semmi uton sem juthatott dohányával az örökös tartományokba. De annál inkább az osztrák appalidátorok és megbízottai, kik az általuk kiszabott árakon összevásárolt magyar dohányt kényük-kedvük szerint vihettek ki. Károly király 1728. bau szerződésileg biztosította számukra, hogy a magyar dohányt „első kézből” szabadon vásárolhatják és szállíthatják az örökös tartományokba. A császári udvari kamara ezt a hallatlan igazságtalan eljárást ezzel a félreérthetetlen kifejezéssel okadatolta: „nem akarjuk, hogy Ausztria többet veszítsen, mint a mennyit Magyarország nyerne!”⁵⁾

Igy állván a dolog, a magyar appalido még ha sikerült volna is a nehézségeket legyőzni, nagyobb anyagi haszonnal alig járhatott volna. A magyar appalidátorok ugyanis Ausztriába a fentebbi patensek alapján nem szállíthattak dohányt; sőt eladniok se lehetett Ausztria részére; mert az ottani appalidátoroknak joguk volt hazánkban első kézből vásárolni. A belföldi fogyasztásra meg nem sokat építhettek, mert szabad levén a dohánytermelés, mindenki annyit ültethetett, a mennyire szüksége volt.

(Folyt. köv.)

A dohány töltögetése.

A dohánytermelés időszaki munkái között a töltögetés is egyike azoknak, amelyek a termés minőségét és mennyiségét leginkább befolyásolják, úgy szólván megalapítják.

A töltögetésre nézve — úgy nálunk mint a külföldön — évek hosszú során át meg-ejtett kísérletek eredménye mind a mellett szól, hogy a dohányt okvetlenül töltögetni kell, mert ez által a dohánytermés nemcsak hogy minden tekintetben hasonlíthatlanul jobb lesz, sőt a nem töltögetett és csak simára kapált dohányok majdnem általános rossznak bizonyultak; — a töltögetés szükséges és hasznos volta tehát többé már vita tárgyát sem képezheti.

Feltételezhető, hogy amidőn a töltögetést alkalmazzuk, akkorra már az első kapálások kifogástalanul jól elvégeztettek és a föld elegendő porhanyós állapotba hoztatott, — az ilyen földön aztán nagy sikerrel lehet töltögetni.

Hogy minő óriási befolyást gyakorol a töltögetés a dohányra, azt csak az képes eléggé méltányolni, aki látta, hogy egy sárgulásnak indult dohány, mely a kapálást már sinylen kezdte, mielőtt feltöltögettetett: utána csakhamar felüdült, sötét zöld színt öltött és szinte új életnek indult.

Amely dohány azonban a szerencsésben részesül, hogy töltögetése éppen egy jó eső után következik: ez a munka olyan lesz rá nézve, mintha a dohánynak minden egyes szálát zsirral önték le. A hűvös, nyirkos föld rendkívül jó hatással van a dohány növényre és szemléletmást gyarapodik

⁵⁾ A császári udvari kamara ezt többször hangoztatta. Lásd a kancellár ltár. éln. 1812. évi 241. sz. iratát az 1733. évből, továbbá az alább ismertetendő szerződéseket, melyeknek megkötésekor az udvari kamara egy hájszálynit sem akart engedni az osztrák appalidátorok által adott kiváltságokból.

tőle; — továbbá folytonos nedvességben tartja a gyökért és alkalmat ad a gyökér felső részének, hogy tisztességesen terjedjen, s a nagy halom feltöltötgetett porhanyós föld, mely a dohány töve mellett van, az annyira szükséges nedvességgel táplálja a dohány gyökerét.

Csak az a fődolog, hogy a töltötgetést a maga idejében kell végezni, akkor, amidőn a dohány a kellő nagyságot elérte. Nagyon alacsony és apró dohánnyt nem helyes töltögetni.

A töltötgetésnél arra vigyázzunk, hogy egészséges, szép dohány leveleket a földdel be ne borítsunk, — ellenben a lesárgult, beteg leveleket — melyek még mindig szívják a tapot az egész tőkéről — nem kell a tőkén hagyni, hanem a töltötgetés előtt az ily leveleket le kell törni és a töve mellé bekapálni.

A töltötgetés alkalmával egyszersmind meg kell a dohánnyt kapálni, minden gyomtól szabaddá tenni s csak azután a földet a tövéhez huzni és felhalmozni. A halmot lehetőleg magasra és szabályosan kell csinálni, hogy az egykönnyen le ne gördüljön; — a homok földet, mely könnyebben leomlik, rendszeren még feljebb szokták töltögetni.

Most jön el az ideje annak is, hogy a kiszemelt, vagy már eleve magnak ültetett dohánytöveket, az ezek által megkivánt különösen kiváló gondozásban részesítsük; — ezeket gyakrabban meg kell kapálni és öntözni hogy a talaja mindig porhanyós és eléggé nedves, úgyszintén tiszta és gyommentes legyen, — s általában a a magnövényeknél minden egyéb munkát is a lehető legnagyobb gonddal és figyelemmel kell végezni.

Daróczi Vilmos.

A dohány kapálása és ápolása.

Évek óta követjük azt az irányelvet, hogy mindazt, ami a dohányügygel összefüggésben van s különösen a termelésre vonatkozik: igyekezzünk olvasóinkkal megismertetni, hogy így a Dohányujság mintegy gyűjtő helye legyen mindazon szakcikkelemeknek, melyek egyes hírlapok és folyóiratokban a dohányra vonatkozólag elszórtan megjelennek.

Ez a cél vezérel bennünket jelenleg is, amidőn az alábbi — időszéri és figyelemre méltó — közleményt, mely a „*Magyar Gazdák Lapja*” folyó évi 25. számában jelent meg, némi kihagyással átvesszük, a mint következik:

A dohány egyike azon növényeknek, melyeknél a munka miként való végzése legjobban mutatja meg, mennyi gond fordítottat rá, egyúttal tanúságot tesz a termelő szakértelméről,

Hogy tulajdonképpen melyik munka a dohány tenyészideje alatt a legfontosabb: bajos meghatározni; mivel a palántanevelés, az ültetés, kapálás és kacscsozás stb. egyenkint is oly fontos munkák, hogy azok bármelyikének elhanyagolása, vagy rossz végzése a termést is kérdésessé teszi. A mi azonban a termés nagyságát, tehát a jövedelmezőségét illeti, kétségtel-

len, hogy a kapálás leginkább befoly erre.

A kapálás mikor és miként való végrehajtása tehát a legnagyobb gondot igényli. Hogy hányszor és mikor kapáljunk, határozott időhöz nincs kötvé, épen ezért nagyon sokféleképp is végzik azt a feles kertészek. Általános szabályul elfogadható, hogy annyszor kell kapálni a dohányföldet, a hányszor a talaj megcserepesedik, illetve az esőzések folytán leülepszik és a hányszor gyom mutatkozik.

Ezek szerint a kapálás sorrendje függ az időjárás és a talaj tisztaságától. Két kapálás ezen szabály alól kivételt képez és ezek: az első kapálás, melyet azonnal a kiültetett palánták megfogalmazása után kell végrehajtanunk és az utolsó, vagyis „aláhuzó” kapálás, melyet akkor végeztünk, mikor a talaj elgyomosodásától szédség már nem lehet tartani.

Tekintve, hogy a legtöbb feles kertész 4 kat. holdat vállal el művelésre, a kapának bizony nem szabad nyugodni az egész tenyészidő alatt, hanem folyton kézben kell lenni; mert mire az utolsó részletét bekapálta, csak kissé kedvező időjárás mellett is, az eleje a földnek már gazos, tehát újra kapálandó. Sokszor azonban a hirtelen záporok a földet lesulykolják, a rá következő meleg idő pedig megcserepesíti, ilyenkor gyülik meg a baja a gazdának a dohánnyal, mert nem lévén gazos a föld, nem akarja belátni, hogy a talaj fellazítása okvetlenül szükséges, különben megfű a növény, nem tud fejlődni. Az ily előre nem látott esetre nincs elkészülve a feles és pénzkiaadásra még kevésbé szánja rá magát. Gondos dohánytermelőnek pedig ily esetben nem szabad a kifogásokra hallgatni, annál kevésbé a látszólagos több kiadástól visszariadni. Ha a növény életani fejlődését figyelembe vesszük, mindenki előtt tisztában fog lenni, miszerint a gyorsan fejlődő és rövid tenyészidejű dohánnyt egy napig sem szabad az anyagcsere folyamatól megakasztani, a lesulykolt és megkeményedett föld pedig ezt első sorban megcsereleszi, miután a rendkívüli nagymérvű gyökérfejlődés megszűnik és így a tápanyagszállítást is megakasztja.

Sokszor láthatjuk figyelmes vizsgálat mellett, hogy nem nőnek a levelek, ezen baj különösen kötött talajon előbbi esetben következik be. Kikerülendő tehát ezen nagy kárt, okvetlen lazán tartandó a dohányföld talaja és ha a feles kertész nem győzi családtagjaival kellő időben a munkát végezni, rá kell őt szorítani a gyakorlott napszamosok alkalmazására is. Miután ilyen anomaliák majdnem minden évben előfordulnak, legjobb a felest példával meggyőzni azon munkákról, melyeket nem lát be, vagyis előbb említett esetnél bizonyos számú dohánnyt megmunkálását ráhagyni és töréskor az ilyen tövekről lekerült leveleket külön kezelni. Természetes, hogy az ilyen levelek jóval kisebbek lesznek, mint a rendszeren megmunkált növényé, ez azonban még nem volna oly nagy kár, hanem az ilyen levelek igen vastagok, rosszul száradnak be, összezsugorodnak és törékenyek. Ezeket tapasztalva, a következő évben

maga fogja kérni a kukás a segítséget. Általában a gazda főgyekezte kell hogy legyen, miszerint feles kertészeivel ne csak a gyakorlati okserű művelést ismertesse meg, hanem az egyes munkák miként való végrehajtásának okát is magyarázza meg.

Ha a kukások a növényélettan elemeit is ismerik, a velük való bánás könnyebb lesz és nem fognak tudatlanságból önmaguknak és a gazdának kárt okozni. Nem könnyű feladat, megrögzött szokásaiknak — a különben is átlagban kevésbé munkás kukásoknak, más irányt adni, de úgy a gazda saját, mint az ő érdekükben kénytelenek vagyunk ezzel is törődni, ha fokozni akarjuk jövedelmünket oly arányban, mint a mennyire az életigények külső nyomása bennünket mindent felhasználni kényszerít.

Az aláhuzás alkalmával ügyelni kell, hogy a dohány töve jól megkapáltassák, a gazdának kézzel eltávolítottassék és hogy a kapa alatt járjon, nehogy a már megkezdett nagy leveleket összetépazzák. A megtisztított dohánnytőhöz kellő mennyiségű porhanyós föld huzandó, vagyis tulajdonképpen fel kell töltögetni. Ezen kapálás rendszerint az utolsó is szokott lenni, ha kellő erővel végeztettek az eddigi munkák.

A további ápolása a dohánynak a kacscsozásból áll, t. i. a hónaljajtások eltávolításából. Miután ezek gyorsan nőnek a hegyelés után és sok tápanyagot vonnak el a most már teljesen fejlődőképes levél-től, ezeket folyton le kell törölni.

Ez időben a levelek nagyok, tehát csakis gyakorlott munkásokat engedjünk a dohány közé.

Mindezekből látjuk, hogy nagyon is gondos felügyelet igényel a dohány egyes munkáinak végrehajtása. Soraink célja is ennél fogva leginkább az, ezekre termelőink figyelmét felhívni és kísérletek tételére buzdítani. Ezek eredménye legjobban győzik meg mindkét érdekelt felet.

Hofmann Jenő.

Dohánygyáraink és a legújabb dohánygyártmányok.

Aki a magyar dohányjövédéknek minden tekintetben cél tudatos és tervszerű működését a maga teljes egészében nem ismeri, az nem is tudja kellőleg méltányolni azt a sokoldalú hasznot és üdvöstenyvesenységet, amely a dohányjövédék eljárását jellemzi.

Mert a jövedék, a mellett, hogy a dohánytermelés ügyeinek vezetésében, a hazai mezőgazdaságnak egy igen jelentékeny ágát iparkodik folyvást előbbre vinni és jövedelmezőbbé tenni, addig másrészt a kész dohánygyártmányok előállítására és forgalomba hozatalára nemcsak a dohányzást szenvedélyi soknemű igényeinek kellő kielégítését s a folyvást óriási mértékben emelkedő fogyasztás kívánalmainak rendszeres ellátását közvetíti, hanem ezen felül itt is a nemzetgazdaság magasabb érdekeit szolgálja, s különösen e téren igazán hazafias missziót tölt be.

Ezt a szép hivatást a dohánygyárak teljesítik, a melyek az utóbbi években

számra nézve is örvendetesen szaporodtak s még most is folyvást szaporítatnak, — ami nem kicsinyelhető dolog, mert minden egyes dohánygyár — a mai szociálisztikus viszonyok között — igen nagy fontosággal bír, mert száz meg száz szegény családnak, ezer meg ezer munkásnéznek az foglalkozást és biztosít tisztességes megélhetést. Ugy, hogy minden egyes dohánygyár valószínű áldása a maga vidékének, s humánus intézményeivel és jó bánásmódjával igazi jóltevője a munkásoknak; — de a mellett a magyar dohányjövédéknek egyik nagy érdeme, hogy mintaszerű gyárjai a fogyasztó közönséget oly tiszta, élvezhető, jó és aránylag elég olcsó dohánygyártmányokkal látják el, hogy ha igazságosan akarunk itélni, akkor el kell ismernünk, hogy olyan tisztán kezelt, természetesen előállított dohánygyártmányok, mint a mieink, alig találhatók.

És ha elvéte mégis akadnak egyesek, akik a magyar dohánygyártmányokat gánccsolják, leszólják, ezt csak olyanok tehetik, akiknek vagy rossz az ízlésük, vagy nem volt még módjukban a hazai dohánygyártmányokat a külföldiekkel összehasonlítani, vagy egyenesen a roszkarát éretlen heccsz hajhászata szól belőlük; — mert én bátran merem állítani, hogy a magyar dohánygyártmányok a világ bármely dohánygyártmányaival győzedelmesen kiállják a versenyt, már csak azért is, mert a mi fogyasztóink tisztán készített igazi dohányt fogyasztanak, míg a legtöbb külföldi dohánygyártmány tele van mindenféle szurrogátummal, szaz a pepecselés, amellyel a legtöbb külföldi gyárban dolgoznak, sok esetben igazán undort keltő.

Nem első ízben mondom el én mindezeket, s hogy ezuttal indittatva érzem magamat a magyar dohányjövédéknek eme nagy érdemét újólag kiemelni: erre alkalmul szolgál azon körülmény, hogy a jövédéknek körültekintő figyelmes gondoskodása folytán, a fogyasztó közönség, több új gyártmánynak a forgalomba hozásával újólag a legkellemesebb meglepetésben részesült.

Ugyanis az importált egyiptomi szivarkák fogyasztása az utóbbi időben rohamosan emelkedvén, ez arra indítá a m. kir. dohányjövédék, hogy a közönség ízléséhez alkalmazkodva f. é. június hó elsejével *Sphinx*, *Khedive* és *Dames* elnevezés alatt, az eredeti egyiptomi cigaretták módszerével készült, és a legkedveltebb ilyenmő szivarkák alakjával bíró három új szivarkafajt hozott forgalomba, amelyek gyártásánál a főtörekvés odairányult, hogy az új szivarkák — aránylag olcsóbb árak daczára — az eredeti egyiptomi szivarkákkal ugy kiállítás, mint tartalomra nézve, sikerrel versenyeshessenek.

Az új cigarettáknak kellemes íze és illata, kitünő zamata, csinos, tetszetős alakja igazán dicséretre válik a jövédéknek, s csomagolása is oly díszes, hogy a szép kis dombornyomatu dobozok valószínű csecsebecse számba mennek. Az árak is egészen mérsékelt, a mennyiben egy-egy dobozban 25-25 dbnak ára: a *Sphinx*-ből 2 korona 26 fillér, a *Khedive*-ből 1 korona

50 fillér, a *Dames*-ből 1 korona 26 fillér. — Aki csak megkóstolta az új cigarettákat: mindenki a legnagyobb elragadtatással dicsérte, — s már eddigi nagy keresletük is teljes reményt nyújt arra, hogy a fogyasztó közönség tetszését általánosan meg fogják nyerni, s alkalmasak lesznek az importált egyiptomi cigaretták iránt táplált téves előszeretetet, ha nem is egészen kiirtani, de mindenesetre a legkisebb mérvre csökkenteni.

A kitünően bevált 3 új fajta cigarettá azonban nem az egyedüli meglepetése a jövédéknek, mert talán még ezeknél is nagyobb hatást és feltűnést fognak kelteni azok a különböző minőségű és fajtájú tiszta magyar dohányból készült új gyártmányok, amelyek július 1-én kerülnek forgalomba.

Ezek az új gyártmányok a következők:

I. az általános árjegyzékben:

1. Kiváló finom magyar szivarkadohány, 100 grammos dobozokban ára 92 fillér;
 2. legfinomabb magyar rövid és hosszú pipadohány, 100 grammos dobozokban ára 70 fillér;
 3. Hunnia szivarka, 5 darabonként, ára 20 fillér.
- II. a belföldi különlegességek árjegyzékében:
1. válogatott Rétháti,
 2. " " Érsekújvári,
 3. " " Szent-Andrási pipadohány, 100 grammos dobozokban, ára 1 kor. 20 fillér,
 4. kiváló finom kerti:

a) rövidre vágott. (muskatály. szent-andrási, faddi, verpeléti és rétháti), 100 grammos csomagokban, ára 92 fillér, és

b) hosszúra vágott (erdélyi), 500 grammos csomagoként ára 4 korona 60 fillér és 30 grammos csomagocskákban. ára 30 fillér.

Nem tudom eléggé dicsérni azt a szerencsés gondolatot, amely a jövédék eme tiszta magyar dohánygyártmányok forgalomba hozatalára rábirta, — mert én azt hiszem, hogy ezek az új gyártmányok rohamosan óriási keresletnek fognak örvendeni s lassanként arra is rászoktatják hazai fogyasztó közönségünket, hogy ne a drága külföldit, hanem a saját magunk hazai termékét fogyasszuk; — ez pedig nem kicsinyelhető vívmány lenne, ha megmondjuk, hogy most évenként 10—12 millió forint ára külföldi dohányt kell importálnunk.

Valóban teljes elismerés illeti tehát a magyar dohányjövédéknek eme szerencsés és kiváló sikerű új intézkedéseit, amelyek a legszebben dicsérik az intézők ritka szakavatottságát, belátását s igazán hazafias gondolkozását; — és minden magyar embernek jól esik konstatálhatni, hogy amily ellenszenves volt egykor nálunk a monopólium: ma már épp oly tisztelt és népszerű intézmény a magyar dohányjövédék, — s ezt a nagy változást, hosszú évek kitartó munkájával, bölcs, humanus és hazafias eljárásával tette elérhetővé, nem remélt haladásra emelve úgy az ok-szerű dohánytermelést, mint a dohánygyártást, s mindezek koronájával megteremtve

azt bizalmas, szívélyes jó viszonyt, amely ma a közönséget és a jövédék egymáshoz fűzi.

Hála és elismerés érte mindazoknak, a kik e szép eredmény elérésén közreműködtek!

Daróczi Vilmos.

Dohánytermelésünk minőségi javulása.

(Folytatás.)

A faddi beváltóhivatali körzetben, az 1896. évben beváltott dohánytermés minőségi százalékos aránya a következő volt:

1. a beváltott 530 mtrm. tiszai és szuloki leveleknél:

I. osztályu . . .	7 %
II. " . . .	31 "
III. " . . .	31 ¹ / ₂ "
kihányas	
és hulladék	30 ¹ / ₂ "

átlagár mtrmkint 13 frt 99 kr;

2. a beváltott 6800 mtrm kerti leveleknél:

I. oszt. kerti	— %
" köz. kerti	1 "
II. " kerti	4 "
" köz. kerti	6 "
III. " kerti	17 "
" köz. kerti	32 "
kihányas	40 "

átlagár mtrmkint 12 frt 26 kr.

3. a beváltott 83. mm. kapadohánynál:

I. osztályu	2 ¹ / ₂ %
II. "	34 %
III. "	63 ¹ / ₂ %
kihányas	— %

átlagár mtrmkint 15 frt 25 kr.

Az 1897. évi termésből volt:

1. a beváltott 1392 mtrm. tiszai és szuloki leveleknél:

válogatott b)	0.24 %
I. osztályu	8.80 "
II. "	41.80 "
III. "	30.50 "
kihányas	16.50 "
hulladék	2.16 "

átlagár mtrmkint 15 frt 37 kr;

2. a beváltott 8151 mtrm kerti leveleknél:

I. oszt. kerti	0.1 %
" köz. kerti	0.1 "
II. " kerti	14 "
" köz. kerti	11 "
III. " kerti	18 "
" köz. kerti	33 "
kihányas köz. kerti	23 "
hulladék "	0.8 "

átlagár mtrmkint 14 frt 84 kr;

3. a beváltott 976 mtrm kapadohánynál:

I. osztályu	6.58 %
II. "	52.36 "
III. "	30.41 "
kihányas	10.60 "
hulladék	0.05 "

átlagár mtrmkint 16 frt 81 kr.

Az 1897. évi termés minősége tehát — mind a három fajtánál — határozottan javult, s az átlagár is mindeniknél emelkedett.

A szuloki beváltóhivatali körzetben, az 1896. évben beváltott 2443 mtrm szuloki faj levelek minőségi százalékos aránya volt:

I. osztályu	1% ₀
II. „	7 „
III. „	22 „
kihányás és hulladék 70 „	

átlagár mtrmkint 9 frt 50 kr.

Az 1807. évben beváltott 3190 mtrm termésből volt:

válogatott a)	0.1 % ₀
I. osztályu	7.— „
II. „	40.— „
III. „	30.— „
kihányás	22.— „
hulladék	0.9 „

átlagár mtrmkint 14 frt 81 kr.

E szerint tehát az 1897. évi termés minőségi százaléka ezen körzetben is feltűnően javult, ugyszintén az átlagár is tetemesen emelkedett.

(Folyt. köv.)

A műtrágyákról általában.

Az alkalmazandó trágya minőség és mennyiségét mindig pontos, kicsinyben készült vitt kísérletezések útján állapítsuk meg, mert a talaj és éghajlati viszonyok a műtrágyák hatását illetőleg nagy befolyást gyakorolnak.

Hogy mennyi műtrágyát alkalmazunk, az függ először attól, hogy mennyit képes talajunk jövedelmeztetni, másodsor pedig attól, hogy mennyi növényi tápláló anyag van az illető trágyaszemben, a melyet vásárolni akarunk. 100 □ öltre számítunk: Nitrogenből 16—54 dcgr. Phosphorból 32—160 dcgr. Kaliból 32—160 dcgr. Vagyis azon trágyamennyiségnek, melyet 100 □ öltre kiszorunk, a fenti mennyiségben kell tartalmazni az előbb nevezett növényi tápanyagokat.

A nálunk fontosabb műtrágyák röviden a következők:

1. Chilisalétrom. 15—16%₀ nitrogén tartalommal. Könnyen oldható, a talaj nem abszorbeálja, miért is csak első évi hatására lehet számítani. Első sorban a száraz és levelek fejlődésének kedvez, a magtermés fokozására még superphosphatokat szoktak adni melléje. Száz □ ölenként 80—320 dc. adunk, a vetőszántással sekélyen alászántva vagy a vetéssel alakapálva. Kora tavasszal (márcziusban) száz □ ölenként 80—160 dc. felültrágyárásként használunk.

2. Kénsavas ammonia. Körül-belül 20%₀ nitrogén tartalommal. Száz □ ölenként 64—256 dc. adunk belőle, hatása nem oly gyors, mint a chilisalétromé.

3. Csontliszt. Minél finomabbra van őrlve, annál jobb. A gőzölt csontliszt gyorsabban hat a nyersnél, kénsavval kezelve csontliszt-superphosphat ad. Alkalmazunk 100 □ ölenként nyers csontlisztből 320—800 dcgr, párolt csontlisztből 320—400 dcgr., csontliszt superphos. 80—160 dcgr.-ot. Az elsőt kizárólag őszszel, az utóbbiakat esetleg kora tavasszal szórjuk ki.

4. Superphosphatok. Könnyen oldható, gyorsan ható trágyák. A kereskedésben

leggyakrabban elő szoktak fordulni: csontliszt, spódiium, ammonia, chilisalétrom, káli superphosphat. Előmozdítják a magtermését és gyorsítják az érést; — 100 □ ölenként 80—160 dcgr.

5. Thomas-salakliszt. Nehezen oldható phosphortrágya, lassabban hat, de hatása huzamosabb. Hasznos alkotórészei 10—20%₀ phosphorsav, 40—60%₀ mész; minél finomabb porrá van őrlve, annál jobb. Olcsóságánál fogva kiváló figyelmet érdemel, főleg ott, a hol a talajban phoszorsavból bizonyos tartaléktöket akarunk gyűjteni.

6. Kálisók. Nálunk főleg csak a koncentrált kálisók és kénsavas káli jöhetnek figyelembe. Alkalmazzuk a tartalomhoz képest 100 □ ölenként 80—320 dcgr. őszszel, esetleg kora tavasszal felhíntve és sekélyen alászántva. Igen jó égetett mészszel keverve használni.

A vásárlandó műtrágyát mindenkor vizsgáltsassuk meg, mert a műtrágyákat is hamisítják, ez okból csak megbízható helyről szerezzük be szükségletünket,

(„K-t.”)

A dohányos kertészek viszonyainak rendezése.

A magyardohánytermelés régi mizériáinak egyike a dohánykertészek (kukások, gányók) viszonyainak rendezetlensége.

Sokszor és sokat irtunk mi már e tárgyról; — minden évben többször is bőven fejtegettük, hogy mit lehetne és kellene tenni a helyzet javítására, de bizony e tekintetben eddig nem sokat értünk el.

Mert kényes és fogas kérdés ez, a melynek megoldása nem oly könnyű, mint a milyenek első pillanatra látszik, — mivel tagadhatatlanul sok tapintatot és körültekintést igényel, hogy a megoldásban kellő érvényre jusson azon kettős szempont, a mely e kérdést dominálja, vagyis: hogy egy a termelő gazda, mint a dohányos kertész joga és méltányos érdeke megfelelőleg biztosítsassék s egymáshoz való viszonyuk törvényes alapon és minden félreértés kizárásával körvonalozva legyen.

A kertész-ügy rendezése és végleges megoldása — a mint azt már többször elmondtuk — csakis törvényhozási uton, a cselédtörvény revíziója kapcsán lenne eszközölhető, — mert csak így lehetne gyökeresen segíteni azon a félszeg helyzeten, mely szerint a törvény, a dohányos-kertészt jelenleg nem cselédnek tekinti, hanem a gazdával szerződő jogi személynek, a kik között az esetleg felmerült magánjogi peres kérdés, a rendes bírói eljárás szerint döntendő el, — ez pedig igen sok esetben, úgy a gazdára, mint a kertészre nézve föltötte hátrányos, s a hosszadalmas és költséges peres eljárás temérdek kellemetlenséggel és nem ritkán érzékeny károsodással jár, — s végtére is többnyire a kertész huzza a rövidébet.

Nagyon jól tudjuk mi azt, hogy a dohányos kertészek nagy része tudatlan, rossz szokásaiban csökönyös, megbízhatatlan, rest, hanyag, és sok más egyéb hibában leledzik és éppen azért a legjobb gazdának is temérdek dolgot és gondot ad az e fajta

népsséggel való vesződés; — de másrészt azt sem szabad elhallgatnunk, hogy a termelők közt is vannak — tisztelet a kivételeknek! — egyesek, a kik nem áttalának ezeknek a szerencsétlen embereknek a helyzetével visszaélni, s tudunk rá esetet, hogy akad olyan termelő is, a ki hajmeresztő dolgokat követ el a kertészeivel, — istállónak sem való putrikban lakatja őket, a gazdaság mindennemű munkáját végezteti velök, de azért az elcsigázott, agyon hajszolt teremteseknek sokszor még betevő falatjuk sincsen, — természetbeni járandóságai vagy pedig előleg fejében a termények legalját, értéktelen szemetet ad nekik s ezt méreg drágán számítja fel, — minden legkisebb hibát vagy mulasztást önkényesen megszábotott pénzbírságokkal büntet, s végül mikor a dohány bevéltásakor leszámolásra kerül a sor: a nyomorult kertész egész évi munkája után nem hogy pénzt kapna, de még ő marad adós és nem szabadulhat az előlegtől.

Némely gazda, dacára annak hogy a dohánytermelés neki a legtöbb jövedelmet hozza s gazdasági turnusának ez képezi a legfőbb tényezőjét: mindezzel nem törődik, hanem a dohánytermelést csak holmi mellékes dolognak tekinti, s kertészeit folyvást más egyéb gazdasági teendőkkel foglalkoztatja. Pedig a kertészeknek csak akkor kellene más munkát adni, mikor a dohánynyal egyáltalán semmi dolguk sincs, — ez pedig nagyon ritka eset, s akkor is csak pár napra szorítkozhat, — mert a kertészeknek a dohánytól való elvonása mindig a dohánytermelés kárára történik s éppen ez a körülmény egyik főoka annak, hogy a dohány minősége jobban nem halad, nem emelkedik.

Hogyan legyen kedve a kertésznek tanulni, előre törekedni, s hogyan lehessen attól a szegény nyomorult embertől jó lélekkel követelni, hogy a dohányját jól kezelje, a reá bízott munkát rendszeren elvégezze, mikor ő és egész családja éhezik s a legnagyobb inséggel küzd és még csak az a reménysege sincs, hogy helyzete javulni fog?

Láttunk olyan *kenyéreknek* nevezett rettenetes zagyalékokat, amelyen egy birtokosnak a dohányos kertészei tengődtek, hogy még az inkvizíció, elítélteit sem tarthaták ilyen undorító megmérgező eleddel; — s hallottunk olyan dolgokat és olyan bánásmódot, hogy csak a bosszúálló gyűlölet kegyetlenkedhet úgy a rabszolgáival.

Ennek a türehtelen helyzetnek, s az embertelen szerződéseknak véget kell vetni akárhogyan is.

A dohányos kertész végtére is nem holmi pária, hanem ember, akinek nemcsak kötelességei, de jogai is vannak. — s ha egynémely gazdának van lelke hozzá, hogy illetéknéppen bánják azokkal, akik neki jövedelmet szereznek és dolgoznak, akkor kell, hogy legyen törvény, amely ennek gátat vessen, s legyen egy forum, amely ezeknek az elhagyott teremteseknek igazságot szolgáltatson.

Szerencsére ritka kivétel az ilyen gazda de hogy ilyen is találkozik: — a megtörtént tény után — nem lehet eltagadni, —

s azt se lehet engedni, hogy ehhez hasonló eset ezentúl előforduljon.

A dohányjövédék — a melynek a dohánytermelők iránti őszinte jóakarata, s igazságos, humánus eljárása általánosan el van ismerve — volna legelső sorban hivatva, hogy a termelő és kertész közötti viszonyt — akár a törvényhozás útján, akár egyelőre adminisztratív uton — rendezze és minden tekintetben oly alapokra fektesse, hogy egyrészt a hasznavehetetlen, megbízhatatlan elemek a dohánykertészek sorából végleg kiküszöböltsenek, másrészt a termelők is a kertészekkel szemben emberséges, méltányos és szigorúan igazságos bánásmódra szorítottassanak és e tekintetben a jövédék által is bizonyos módon ellenőrizhető legyének.

Van az országban elegendő — szerencsére tulnyomó nagyszámu — olyan termelő, a ki példányképül szolgálhat, hogy miként kell a dohányos kertészekkel bánni, s a kiknek szerződése és egész eljárása megmutatja, hogy a kertészek és családjaik részére is lehetséges a tűrhető helyzetet és tisztességes megélhetést lehetővé tenni — s én meg vagyok róla győződve, hogy minden jó érzésű termelő szívesen közre fog működni arra nézve, hogy ez áldatlan viszony jobbra forduljon, mert ez az állapot — úgy, a mint most van — tovább már nem maradhat, minthogy jóformán ezen fordul meg dohánytermelésünk egész jövője, s nem szabad összetett kézzel néznünk, hogy az országnak és a gazdaközönségnek ez a kincs bányája kiapadjon s fejlődésében és előhaladásában megbéníttasson.

Hazai dohánytermelésünknek igazi regenerátora leendő, a ki a termelő és kertész közötti viszony rendezését képes lesz szerencsés megoldásra juttatni. — csakhogy ezzel a dologgal már nem szabad tovább késlekedni.

Daróczi Vilmos.

Levelezés.

Mike, (Somogy m.) 1888, június 25.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Engedje meg, hogy becésem lapját ismét igénybe vegyem dohánytermelési ügyünk érdekében.

Tisztelettel értesitem, hogy a dohánypalánták kiültetése e hó első hetében be lett fejezve, — az első kapálás kitűnően sikerült, — kártékony rovarok alig mutatkoznak.

De az országos esőzés, ami e hó elejétől tart, most nagyon megnehezítette helyzetünket.

A föld megtömődött, a dudva magvak — kellő talajra találva — kikeltek, s a most folyó második kapálás — az elhatalmasodott gyom miatt — igen meg van nehezítve.

Az időjárás most éppen változóra áll — reméljük, hogy kedvezőre fordul, s az általános eredmény kitűnő lesz.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával ma radok.

alázatos szolgálja

iff. Frank János
bíró.

Irodalom.

Az ezredéves országos kiállításáról szóló főjelentés immár teljesen elkészült. A napokban jelent meg az óriási munkának IX-ik és utolsó kötete, mely az egészségügyről, közművelődésről, oktatásügyről, a gróf Zichy Jenő és a Budapest székesfőváros kiállításairól számol be, a legkitűnőbb és arra illetékes szakferfiak feldolgozásában. A múlt év augusztus havában jelent meg a nagy mű első kötete, gyors egymásutánban követve a többiek által, míg végre a jelen kötettel teljes lőn a monumentális munka, amely nem száraz kiállítási jelentés, hanem egy rendkívül nagybecsű és eleitől végig érdekes, tanulságos emléke, valóságos apoteozisa az ezredéves kiállításnak, hű tükrre az ezredéves Magyarország múltjának és jelenének. A majdnem 500 nyomtatott ivnyi, közel 7000 oldal terjedelmű nagyszabású műről helyesen jegyzi meg egyik hivatott ismertetője, hogy „a világirodalomban nem volt még rá eset, hogy ekkora méretű irodalmi mű ilyen kis idő alatt jött létre. — Örökbecsű emléke ez, amely megőrjí a enyészettől az ezredéves ünnep dicsőségét és tanulságait.“

— Az ezredév könyvének szerencsés befejezése alkalmából, a főjelentés szerkesztőjének: dr. *Matlekovics Sándor* val. bel. titk. tanácsosnak tiszteletére, az Országos Ipar-egylet fényes áldomást rendezett, amelyen a kereskedelmi miniszterrel és államtitkárával élén — a közélet kitűnősegei s a főjelentés munkatársai közül igen számosan vettek részt. Lelekesen ünnepelve a nagyérdemű főszerkesztőt és a szerkesztésben főmunkatársát: *Szterényi József* keresk. minist. osztálytanácsost. — *Báró Dániel Ernő* keresk. miniszter, nagyhatású pohárköszöntőjében többek közt azt mondá hogy „ez a jelentés nemcsak híven tükrözteti vissza az ezredéves kiállítást, hanem valóságos monografiája az egész országnak, úgy gazdasági mint kulturális szempontból, s hosszú éveken át forrásmunkát fog képezni Magyarországon. — Végtelen érdemeket szerzett magának e tekintetben *Matlekovits Sándor*, s ő épügy mint szerkesztőtársa is és mindazok a „névtelen hősök,“ a kik részt vettek ezen jelentés megírásában mindnyajunk halajára legnagyobb mértékben rászolgáltak.“ — Az érdeklődők tájékoztásul felemlíthetjük, hogy a kiállítási főjelentés a „Pesti könyvnyomda részvénytársaság“ (Budapest, V., Hold-utca 7. sz.) útján szerezhető meg.

VEGYESEK.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Bayer Domonkos*, m. kir. dohánygyári szertári kezelőt dohánygyári aligazgatóvá nevezte ki.

— **Előleptetések.** *Duka, Ferencz Pognár János* dohányraktári kezelők a IX. fizetési osztály első-, *Krga Károly* dohányraktári kezelő a IX. fizetési osztály második-, *Fröhlich Miklós* dohányáruraktári ellenőr a X. fizetési osztály első-, *Folkusházi Károly* és *Kibédy Mihály* dohányáruraktári ellenőrök a X. fizetési osztály második fokozatába léptek elő.

— **Áthelyezés.** *Skerbetta Lajos* zágrábi dohányjövédéki segédtsízt, hasonló minőségben a zenggi dohánygyári igazgatóságához lett áthelyezve.

— **Halálozás.** Lovag *Kleebergi Strohmayer* Oszwald m. kir. dohánybevaltóhivatali kezelőnek fia: lovag *Kleebergi Strohmayer Ödön*, hosszas szenvedés után, életének 24-ik évében, június 22-én elhalálozott. A korán elhunyt derék fiatal ember, több éven át mint napidíjnok működött a dohányjövédéki központi igazgatóságnál, ahol további előmenetelét csakis állandó betegkedése gátolta; — s akik ismerték a komoly, törekvő, rokonszenves ifjút: bizonyára velünk együtt őszinte részvétellel veszik tudomásul korai halál híret. — Nyugodjék békével!

— **Figyelmeztetjük a termelőket**, hogy a dohányjövédéki törvény értelmében a még meglévő palántákat július 5-éig mind meg kell semmisíteni, — mert aki ezt elmulasztja: első ízben 5—50 frtig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik, ismétlődés esetén pedig a termelésből is kizaratik.

— **A dohányok állása** — a jég által károsított helyek kivételével — országszerte a legszebb reményekre jogosít. A földművelési miniszteriumhoz beérkezett legutóbbi hivatalos jelentések szerint: a *Duna balpartján* szép levelei vannak, kapálják és töltögetik. A *Duna jobbpartján* kapálják, a korán kiültetett palántákat már megkapálták, általában kielégítően fejlődik. — A *Duna-Tisza közén* néhol sok reá az eső, itt-ott pedig a drófféreg bántja, többnyire azonban jól fejlődik. Kapálják. — A *Tisza jobbpartján* a kiültetett dohánypalánták jól megfogamzottak s helyenkint már először megkapálták, Borsod vármegyében szórványosan a pajor bántja. — A *Tisza balpartján* kiültetése befejeztetett. A palánták jól beállottak, némely tő már 12-ik levelét hajtja, javában kapálják, itt ot már töltögetik is. — A *Tisza-Maros szögén* a dohány kiültetése be van fejezve. A palánták jól megeredtek szépen fejlődnek s kevés pótlásra szorultak. Arad megyében néhol a drófféreg pusztította, de pótolták. Sok helyen kapálják, néhol a kapálás befejezéséhez közeledik, sőt helyenkint már alahúzzák. Általában jól fejlődik, a levélképződés nagy s a levelek eddig hibamentesek. Esőt kíván. — A *erdélyi vármegyékben* a kiültetés be van fejezve, sok helyen meg is kapáltak, fejlődése jó, termelése kis mérvű.

— **A dohányzás eltiltása.** Norvégiában szigoru törvényvel akarják megakadályozni azt, hogy a fiatal koru gyerkek dohányozzanak. A parlament elé terjesztett törvényjavaslat szerint dohány eladása 16 éven aluli egyéneknek 100 koronáig terjedő büntetés terhe alatt tilos.

— **Dohánygyártási viszonyok Ausztriában.** Hivatalos közlések szerint: az osztrák dohánykezelőség ez időszert 33 dohányjövédéki hivatalból áll, amelyek közül 28 dohánygyár, 1 havanna-szivar-raktár, Bécsben, és 4 dohánybevaltóhivatal és pedig: Gravosa, Imoski, Sinj és Vergorac. Ezen hivatalokban 1896. év december végén 3850 férfi és 34161 női munkás volt alkalmazva, közülük 21655 munkás a dohánygyáraknál. A

legtöbb munkást — 2451 — foglalkoztat a sedleci gyár, azután következik Leibach 2251, Fürstenfeld 2240, Iglau 2192, Hainburg 2163, Göding 2159 munkással s így tovább. Az átlagos heti munkabér a Bécs-Rennwegi gyárban a férfi munkásoknál 8 frt 46 kr., a női munkásoknál 5 frt 93 kr. — Gyermekeknek 3 frt 95 kr s így száll alább egész 2 frt 85 kr. 2 frt 35 kr, 1 frt 85 krig, — zablatovi gyárban. — A kézierő mellett, több gyárban, 28 motor 695 lóerőre továbbá 1040 gép, motorhajtásra és 15.586 gép, kézerőre van működésben. — Külföldi dohányanyag importátort Nyugat-Indiából 14.289 mtrm. kerekszám 2.268.000 frt értékben, — Keletindióból 38.935 mtrm. 7.377.000 frt értékben. — Dél-Amerikából 21.217 mtrm. 2.088.000 frt értékben. — Észak-Amerikából 10.255 mtrm. 874.000 frt értékben, — török-macedoniai 25.417 mtrm, 3.215.000 frt értékben, — hercegovinai 7074 mtrm, 797.000 frt értékben; — ezeken kívül kész gyártmányok: 3.127.845 drb havana-szivar, 475.000 frt értékben, 5.340.000 drb egyiptomi cigareta, 128.433 frt értékben. — összesen kész gyártmány 12 1/2 millió drab, 737.500 frt értékben. A belföldi gyárakban készült ezerkét száz negyvenket és fél millió drb szivar és ezerkilencszázkilencvenhét és fél millió drb cigareta. Szivar, cigareta, pipa-dohány és burnót készítésére — mindössze 331.265 mtrm. dohány lett feldolgozva.

— **M. kir. államvasutak közleményei.** Közvetlen személy- és podgyászforgalom Bécs államvasut és Bécs nyug. p. udvar között. A magy. kir. államvasutak igazgatósága figyelmezteti az utazó közönséget, hogy a bécsi összekötő vasuton át Bécs államvasuti (Staatsbahnhof) és Bécs nyugoti (Westbahnhof) p. u. között közlekedő összekötő vonatokhoz úgy Budapest keleti, mint nyugoti pályaudvaron át Ausztriába, Svájcba Németországba, Belgiumba, Franciaországba és Angliába szóló összes közvetlen jegyekhez a Budapest keleti pályaudvarról d. u. 2 óra 20 pkor és a nyugoti pályaudvarról d. u. 1 óra 45 pkor induló gyorsvonatnál oly pótjegyek adatnak ki, melyek az említett összekötő vasuton közlekedő vonatokon érvényesek. Ezen pótjegyek árai I. osztályban 3.88 korona vagy 3.30 márka, vagy 4.05 frc, a II. osztályban 2.53 korona vagy 2.20 márka, vagy 2.65 frc. és azok váltása esetén a podgyász is — kivéve az Angliával való forgalmat — közvetlenül a rendeltetési állomásra feladható.

Közvetlen jegyek kiadása Bécs nyugoti p. u. állomásra. Folyó évi július hó 15-től a m. kir. államvasutak több állomása és Bécs nyugoti pályaudvar állomás között a bécsi összekötő vasuton át közvetlen jegyek fognak kiadni, s a podgyász is közvetlenül felvétetni. A közvetlen jegyek árai az érdekelt állomásokon kifüggesztett menet-díjtablakból is kivehetők.

Közvetlen személy- és podgyász-díjszabás életbeléptetése a m. kir. államvasutak s a magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság állomásai közti forgalomban. A m. kir. államvasutak s a magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság állomásai közti forgalomban

f. évi július hó 1-én közvetlen személy- és podgyász-díjszabás lép életbe, melynek alapján egyrészt a m. kir. államvasutak Budapest és Zágráb állomásai, másrészt pedig a magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság jelentékenyebb állomásai közti forgalomban közvetlen kombinált vasuti- és hajójegyek adatnak ki s a podgyász közvetlen elszámoltatik.

Városi menetjegyirodákban beállott változások. Az aradi, kolozsvári, nagyváradi pécsi és zágrábi városi menetjegyirodák f. évi április hó 30-ával megszüntetettek, egyidejűleg azonban új jegykiadóhelyek Aradon, Kolozsváron, Miskolcon és Zágrábban az illető üzletvezetőségeknek nyitattak meg, melyek ugyanazon teendőkkel lettek megbízva, mint az eddigi városi irodák, tehát azokban különösen a csoportosítható menetjegyeket is fognak kiadni. A Budapesten Bécsben, Belgrádban, Brassóban, Fiumében és Temesváron eddig fennállott menetjegyirodák továbbra is változatlanul megmaradnak.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk olvasóit és barátait tisztelettel felkérjük, hogy a dohány állásáról szíveskedjenek bennünket minél számosabban értesíteni, hogy az ország minden vidékéről hozhassunk közvetlen és megbízható tudósításokat.

Az országos gépész-egyesület

a gépészet minden ágában

kellőleg szakavatott

gépészeket

minden időben díjtalanul

elhelyez

Budapest, VI. Váci-körút 33. szám.

Magyar Jelzálog Hitelbank.
Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, miszerint a jelenleg forgalomban levő: I. kibocsátású, egyenként 200 aranyforinttal befizetett részvényeink, továbbá a: II. kibocsátású, egyenként 100 aranyforinttal befizetett részvényjegeink és az egyenként 100 aranyforinttal befizetett ideiglenes részvényjegek 1898. július 1-től 1898. szeptember hó 30-ig beszárolg az intézet részvényeseinek 1898. január 26-án tartott rendkívüli közgyűlésének határozata értelmében

egyenként 100 aranyforinttal teljesen befizetett végleges részvényekre

cseréltetnek be és pedig a következő módokat mellett: Minden egyes I. Kibocsátású 200 aranyforinttal befizetett részvény ellenében 2 drb egyenként 100 aranyforinttal teljesen befizetett végleges részvény és minden egyes II. Kibocsátású 100 aranyforinttal befizetett részvényjege és minden egyes 100 aranyforinttal befizetett ideiglenes részvényjege ellenében

egy darab 100 aranyforinttal teljesen befizetett végleges részvény

szolgáltatni ki. A részvények, részvényjegek és ideiglenes részvényjegek számjegyzék kisérletben nyújthatók be; az I. kibocsátású részvények és a II. kibocsátású részvényekhez a még le nem járt szelvények csatolandók.

A becserélés a következő helyeken eszközölhető:

- Budapesten: a bank főpénztáránál és a Magyar leszámító és pénzváltó banknál
- Bécsben: az Union-Banknál
- Párisban: a Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France és a Banque de Paris et des Pays-Bas című intézeteknél

Budapesten, 1898. június havában.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

A legjobb minőségű

terményszákok,

vizhatlan- és nyers takarók,

dohányzsinegek

a legutányosabban szerezhetők be

FISCHER J.

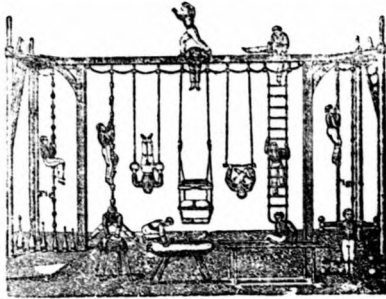
szák-, szinog- és ponyvagyári raktárában

BUDAPEST,

Nagy-korona-utcza 18. sz.

(2-6)

Sürgőnyezina:
KÖTÉLGYÁR-
Budapest.

TELEFON:
62-13.

Legjobb és legmegbízhatóbb minőségű

magyar bácskai kenderből készült

dohányzsinórt és gazdasági kötélárut

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: torna eszközök,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszakok, vízhatlan ponyvák, kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzivedrek, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszárító kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogoly-hálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Képes arjgyezék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. (13—)

Dohányzsinórok

és

báلكötelek,

géphevederek, tömlők,
szövő-fonál, zsákmadzag,
tisztító-kócz és kender,
juteárak, borszűrő-zsák,
elsőrendű dupla vitorla-
vászonból készült kezelési
zsakok,

vizmentes takarók és ponyvák

és

egyéb gazdasági cikkek

a legzolidabb kiszolgálás mellett

gyári áron kaphatók

BERGER TESTVÉREK

juteárak és zsakok gyári raktárában

Budapest, V., Árpád-utca 12. szám.

Az osztrák-magyar kenderfonó és zsinégyárak gyártmányai központi raktárának elarusítása.

A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság magyarországi vezérképviselete és főraktára. (13—)

„EGYETÉRTÉS”

XXXI. évfolyam.

POLITIKAI NAPILAP.

XXXI. évfolyam.

Csávolszky Lajos

tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz

főmunkatárs.

Ez a magyar művelt gazda-közönség lapja!

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen csakhamar újra elmaradó új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangú napilapja, állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s így az Egyetértés egy rendszeres 8 oldalas lapja annyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítva 30—40 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legtekélyesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártzinezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tároza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan a legkittünőbb regényeket közli, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók

fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendszeres regénykötetre rúgnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint.

Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publiciszták által írott vezercikkjeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos hírvonalakat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipari és mezőgazdasági rovatait s megbízható tőzsdei tudósításait, bátran kimondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

Egész évre — — — — 20 frt Negyed évre — — — 5 frt — kr.
Fél évre — — — — 10 „ 1 hóra — — — — 1 „ 80 „

Előfizetések legzöltszerűbben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapestben intézendők

Tisztelettel

az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatala
Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.